GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE DI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şese lunĭ 6 fior., pe treĭ lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şese lunĭ 18 fr., pe treĭ lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Sorisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 87. *Lunĭ, Marţĭ 5 (17) Iunie* **1884.**

Braşovŭ în 4 (16) Iunie.

Décă voiesce cineva sĕ aibă o ideă despre modulŭ cum sĕ facŭ alegerile de deputaţi pentru dieta ungurésca, n'are decâtŭ sĕ cetésca raporturile diarelorŭ oposiţionale de pretutindenea. Ţi se face pĕrulŭ măciucă vĕdêndŭ lungulŭ şirŭ de abusurĭ şi de corupţiunĭ şi terorismulŭ, ce se esercită din partea celorŭ dela putere cu ajutorulŭ baionetelorŭ ce le stau la disposiţiune.

Ca modelŭ alŭ „liberelorŭ alegerĭ,“ ce se facŭ sub regimulŭ actualŭ, póte serví comitatulŭ Solnocŭ-Dobocei din Transilvania, unulŭ din paşalicurile faimosului baronŭ Bánffy, care este locuitŭ în maioritate preponderantă de Românĭ. După cum ne împărtăşesce corespondentulŭ nostru din Deşiu partea cea mai mare a alegătorilorŭ românĭ din acestŭ judeţŭ au rĕmasŭ credincioşĭ stégului solidarităţii naţionale şi s'au abţinutŭ dela alegerĭ, parte din ei însĕ au fostŭ têrîţĭ cu forţa şi cu tóte mijlócele de corupţiune la urnă spre a votá pentru candidaţii guvernului.

Inverşunată a fostŭ lupta între guvernŭ şi oposiţiune mai alesŭ în cerculŭ Lăpuşului ungurescŭ. Din întêmplare candidatulŭ oposiţiunei comitele Paul Bethlen este mai bine vĕdutŭ la poporŭ decâtŭ ceialalţĭ, pentru că se pórtă mai umanŭ cu elŭ. Acesta era unŭ motivŭ mai multŭ pentru guvernamentalĭ ca sĕ facă tóte presiunile posibile spre a asigurá candidatului lorŭ, comitelui Dominicŭ Teleki, isbênda.

Cu trei sĕptĕmânĭ înainte de alegere sĕ începură corteşirile, fiindŭ trămişĭ samsarii guvernului în tóte satele din numitulŭ cercŭ. Gendarmeria a patrulatŭ din satŭ în satŭ. Su dice, că aceştĭ păzitorĭ ai ordinei publice au umblatŭ aşa de delicatŭ cu poporulŭ în câtŭ la doi alegătorĭ le-au străpunsŭ piciórele cu baioneta. După gendarmĭ a colindatŭ prin cercŭ prefectulŭ şi vice-prefectulŭ şi cu toţĭ amploiaţii administrativĭ, ca sĕ facă pressiune. Până şi pe scriitorĭ i-au trămisŭ sĕ agite în favórea guvernului.

Din nenorocire în capulŭ corteşilorŭ (samsarilorŭ) s'a aflatŭ şi de astădată episcopulŭ românŭ din Gherla Ioanŭ Szabo. Ni se raportéză, că acestŭ prelatŭ, înaintea căruia cuvêntulŭ d-lorŭ Tisza şi Trefort cumpănesce mai multŭ decâtŭ vocea poporului românŭ, a provocatŭ mai ântâiu pe preoţime prin cerculare presidiale secrete ca sĕ se pună la disposiţiunea candidatului guvernului. După aceea a trămisŭ pe secretarulŭ sĕu ca se ameninţe pe preoţĭ şi pe învĕţătorĭ că vorŭ fi suspendaţĭ, déca nu vorŭ merge la urnă ca se sprijinéscă pe comitele Teleki. Acestŭ secretarŭ a avutŭ cutezanţa a ameninţa *în numele episcopului* pe unŭ învĕţătorŭ, că va fi suspendatŭ din postulŭ sĕu déca nu va ţiné cu guvernamentalii.

Trebue se adaugemŭ, că nicĭ oposiţionalii n'au statŭ cu mânile în sînŭ. Candidatulŭ lorŭ spre a'şĭ face mână bună la alegĕtorii românĭ încă de mai înainte a făcutŭ unele darurĭ unorŭ bisericĭ şi scóle românescĭ din cerculŭ Lăpuşului ungurescŭ. Secretarulŭ episcopului ni se spune, că a avutŭ şi misiunea specială de a constrînge pe preoţii respectivĭ se înapoieze aceste darurĭ şi se priméscă în loculŭ lorŭ banĭ de ai guvernului.

Totodată samsarii guvernului ameninţau pe bieţii ómenĭ cu glóbe (amende), cu lucru greu la drumurĭ s. a. şi mai împărţiau şi banĭ printre ei. Unŭ batalionŭ de soldaţĭ au fostŭ trămişĭ la loculŭ alegerei. Alegătorii, carĭ erau în prepusŭ, că vorŭ votá pentru candidatulŭ oposiţiunei, au fostŭ mare parte arestaţĭ, libertatea personală a fostŭ călcată în picióre.

Eată icóna „liberelorŭ alegerĭ“ conduse de d. Tisza. Eată în ce modŭ se alegŭ „părinţii patriei,“ carĭ se numescŭ representanţii poporaţiunei din Transilvania şi Ungaria.

Scirĭ telegrafice.

(Serv. part. alŭ ›Gaz. Trans.‹)

Pesta, 16 Iunie. — Resultatulŭ alegerilorŭ pentru dieta din Pesta este acesta: s'au alesŭ 157 de deputaţĭ liberalĭ, 45 moderaţĭ, 47 independenţĭ, 14 antisemiţĭ, 9 naţionalĭ şi 9 carĭ nu aparţinŭ nicĭ unei partide.

(Biur. telegr. din Pesta).

Telegrame particulare ale „Gaz. Trans.“

Abrudŭ 15 Iunie. In cerculŭ electoralŭ Baia de Crişŭ, care se ţine de Ungaria, candidatulŭ partidei naţionale române Petru Truţa a învinsŭ fiindŭ alesŭ deputatŭ cu 686 voturĭ faţă de candidatulŭ guvernului Chorin Ferencz, care a avutŭ numai 349 voturĭ. Entusiasmulŭ între Românĭ e mare.

Caransebeşŭ, 16 Iunie.

Generalulŭ Traianŭ Doda a fostŭ alesŭ deputatŭ pentru dietă cu aclamaţiune de către 5000 de alegătorĭ Entusiasmulŭ e mare.

Cronica evenimentelorŭ politice.

Conflictulŭ dintre Serbia şi Bulgaria încă nu s'a aplanatŭ, dar se crede că puterile vorŭ isbutí sĕ împace pe cei doi vecinĭ, carĭ încăerându-se arŭ putea turbura pacea, de care se bucură acum întrega Europă. Unele puterĭ au şi luatŭ între dênsele înţelegere, ca sĕ examineze cestiunile în litigiu şi astfelŭ sĕ aducă o învoială între cercurile conducĕtóre ale Serbiei şi Bulgariei.

*

Deputaţii socialiştĭ revoluţionarĭ au ţinutŭ în Londra acum câteva dile unŭ conventŭ internaţionalŭ. Preşedintele a declaratŭ, că mişcarea revoluţionară face marĭ progrese, şi a făcutŭ propunerea ca sĕ se recomande lucrătorilorŭ de a se uní, pentruca sĕ se grăbéscă causa proletariatului, aducêndu-se pe tapetŭ. Propunerea a fostŭ primită. Conventulŭ s'a ocupatŭ apoi de întocmirea marelui congresŭ revoluţionarŭ, care se va ţiné în Geneva, în luna lui Augustŭ a. c.

*

Cu tóte mĕsurile severe ce ia guvernulŭ şi autorităţile ruse pentru stêrpirea partidei nihiliste, totuşĭ acésta lucrédă înainte câştigându-şĭ noi membri, fără nicĭ o temere de gheţurile Siberiei. In Rusia sudică mişcarea nihilistă 'şĭ ridică capulŭ cu multă îndrăsnélă. Guvernulŭ a luatŭ cele mai aspre mĕsurĭ spre a o înăbuşí arestândŭ până acum 32 persóne în Chişineu, intre carĭ unŭ comisarŭ de poliţiă şi 20 de studenţĭ. In locuinţele celorŭ arestaţĭ s'au găsitŭ cărţĭ oprite şi scrisorĭ compromiţĕtóre, precum şi proclamaţiunĭ revoluţionare. In Chiew s'au arestatŭ peste 100 de persóne, între acestia sunt mulţĭ profesorĭ şi studenţĭ. In Charkow, unde s'a descoperitŭ şi o tipografiă secretă, s'au arestatŭ peste 200 de persóne. In Odessa se facŭ în fiecare di perchisiţiunĭ prin case şi arestărĭ. Conspiraţiunea s'a întinsŭ asupra tuturorŭ cercurilorŭ inteligente, aşa că e întrebarea, déca guvernulŭ rusŭ, cu tóte mĕsurile ce iea, va puté sdrobi mişcarea nihilistă, ce câştigă pe di ce merge totŭ mai multŭ tĕrĕmŭ.

Cronica dilei.

Alegerile de deputaţĭ dietalĭ în cercurile electorale 1 şi 2 ale Braşovului au decursŭ în cea mai mare linişte, ca şi cum nu s'ar fi făcutŭ. Suntemŭ în plăcuta posiţiune de a comunicá, că Românii au rĕmasŭ fidelĭ programei naţionale, neducându-se nicĭ unulŭ la urnă.

*

Dumineca în 3 Iunie a fost în Hermanŭ alegerea de deputatŭ alŭ cercului electoralŭ Săcele. Candidatulŭ guvernamentalŭ grofulŭ Nemes Vincze a obţinutŭ numai 203 voturĭ, pe cândŭ candidatulŭ naţionalŭ sasŭ Kaiser a isbutitŭ a fi alesŭ deputatŭ cu 251 voturĭ adecă cu o maioritate de 48 voturĭ. Céta lui Voicu Rosculeţŭ, compusă din vr'o 30 de alegĕtorĭ corupţĭ, n'au pututŭ face nimicŭ. Massa alegĕtorilorŭ românĭ, carĭ au statŭ pe la casele lorŭ rĕmânêndŭ credincioşĭ solidarităţii naţionale merită laudă. Pe mâne vomŭ publica o corespondenţă amĕnunţită despre cele petrecute cu ocasiunea acestei alegerĭ.

Până acum s'au alesŭ deputaţĭ românĭ pentru dieta din Pesta: Generalulŭ Traianŭ Doda (naţ) în Caransebeşŭ; Constantinŭ Gurbanŭ în Iosăşelŭ: Petru Truţa (naţ) în Baia de Crişŭ; Iónŭ Beleşŭ în Radna; Gerardŭ Végşö (viit.) în Beiuşŭ; Dr. Iosifŭ Gallŭ (viit.) în Recaşŭ. Dintre acestia, Beleşŭ şi Gurbanŭ nu se scie déca vorŭ merge cu guvernulŭ sĕu cu partida naţională, precumŭ dicŭ ei. Deputaţii saşĭ s'au alesŭ până acum: Carol Wolff şi Kästner Heinrich în Sibiiu; Adolf Zay şi Traugott Teutsch în Braşovŭ; Kaiser în Săcele.

Paulŭ Rotarŭ (naţ.), care îşĭ pusese candidatura în Orţifalău, a obţinutŭ numai 405 voturĭ, pe cândŭ candidatulŭ guvernului a eşitŭ cu 860. Candidatulŭ sêrbŭ alŭ Uzdinului, Michailŭ Polit (naţ.) a fostŭ învinsŭ de candidatulŭ guvernului. In Canija mare, Dr. Falk (lib.) redactorulŭ diarului ›Pester Lloyd‹ a fostŭ bătutŭ de contra-candidatulŭ sĕu cu 151 voturĭ. Iar în Aradŭ unde încă i-se pusese candidatura, a fostŭ balotagiu. Prin urmare se va face o a doua alegere.

*

La Macău au venitŭ Szell şi Verhovay sĕ facă agitaţiunĭ antisemite. Poliţia i-a opritŭ; dar cu tóte acestea Verhovay a începutŭ sĕ ţină o cuvêntare agitătóre. Atuncĭ în urma ordinului căpitanului orăşenescŭ au sositŭ 5 husarĭ ca sĕ împrăştiă massele adunate. Totodată Verhoyay a fostŭ provocatŭ, ca sĕ părăséscă îndată oraşulŭ. Verhovay a protestatŭ, dar cu tóte acestea a fostŭ datŭ cu puterea afară din oraşŭ. Verhovay a fostŭ formalŭ escortatŭ din Macău de miliţia comandată de sublocotenentulŭ baronŭ Piret.

*

Archiducele Iosifŭ a fostŭ la 2 Iunie óspele episcopului Victorŭ Mihalyi din Lugoşŭ.

*

D. C. A. Rosetti, spune ›Românulŭ,‹ şi-a depusŭ mandatulŭ de deputatŭ din camera română din causă că guvernulŭ n'a protestatŭ în contra sugrumării libertăţii presei de către senatŭ.

*

Acelaşŭ diarŭ mai comunică, că încă alţĭ 9 deputaţĭ îşĭ vorŭ da demisiunea din cameră.

*

Diarulŭ ›Patria‹ comunică că în Iaşĭ se află unŭ mare numĕrŭ de Evrei, carĭ isbutiau a'şĭ găsí hrana în diverse modurĭ cu speculaţiunĭ de colportagiu.

Legea privitóre la comerciulŭ ambulantŭ le-a tăiatŭ orĭ-ce mijlocŭ de vieţă şi astădĭ mai bine de o miiă de Evrei trăiescŭ în stare de vagabondajŭ. Comitetele israelite voîescŭ sĕ le înlesnéscă emigraţiunea în America.

*

›Românulŭ‹ spune că plasa Babadagŭ, din judeţulŭ Tulcea în Dobrogea este plină de locuste. Se dice că grânele sunt compromise în totŭ judeţulŭ Tulcea.

*

›L' Indépendance roumaine‹ scrie că MM. LL. Regele şi Regina României vorŭ plecá la 5 Iunie la Sinaia, unde vorŭ petrece véra în castelulŭ Peleşŭ. Batalionulŭ alŭ 2-lea de vênătorĭ va ţiné garnisónă în Sinaia în totŭ timpulŭ verii.

*

Se pare, dice »L'Italie,« că guvernulŭ austro-ungarŭ are intenţiunea d'a pune sĕ se construiască patru canoniere nouĕ cu destinaţiunea pentru Dunăre, ceea ce ar face ca numĕrulŭ acestorŭ vase pe Dunăre se fie de şese. Afară d'acésta, s'a instituitŭ o comisiune cu scopŭ d'a pregătí pe oficierĭ şi piloţĭ pentru serviciulŭ ce ar trebuí sĕ facă în timpŭ de rĕsboiu.

*

Suntemŭ rugaţĭ de cerculŭ electoralŭ alŭ Cojocnei sĕ facemŭ cunoscutŭ partidei naţionale române, că în Cojocna încă s'a ţinutŭ înainte de adunarea din Sibiiu o conferinţă a alegĕtorilorŭ din acelŭ cercŭ sub preşedinţa d-lui Iónŭ Hosŭ, unde s'a primitŭ programa Sibiană din 1881, fiindŭ contra eĭ 3 voturĭ. Delegaţĭ au fostŭ aleşĭ d-ni Isacŭ Aurelŭ şi Iónŭ Simionaşŭ, carĭ au şi luatŭ parte la adunarea din Sibiiu. Conferinţa numitului cercŭ electoralŭ a felicitatŭ şi aprobatŭ atitudinea diarelorŭ »Gazeta Transilvaniei,« »Observatorulŭ« şi »Luminatorulŭ.«

Subcomitetulŭ electoralŭ alŭ acestui cercŭ e compusŭ astfelŭ: preşedinte Iónŭ Hosu prot. Cojocnei; v. preşedinte P. Ciortea parochŭ gr. or. în Cojocna, secretarŭ Eliseŭ Barbosŭ înv. în Borşa, v. not. G. Todoruţŭ, membrii ordinarĭ: I. Germanŭ, preotŭ; V. Popescu, preotŭ; N. Cosma, preotŭ; I. Bosioc, preotŭ; V. Poruţŭ, preotŭ; Suplenţĭ: I. Popovicĭ şi A. Nemeşŭ.

Diarulŭ „Românulŭ" despre solidaritatea naţională.

Cetimŭ în diarulŭ „Românulŭ" din Bucuresci, în numĕrulŭ dela 2 Iunie, următorulŭ importantŭ articolŭ de fondŭ despre solidaritatea naţională:

Pe cândŭ noi ne frămentămŭ pentru a ne da o lege electorală, care sĕ permită ţĕrei a face sĕ triumfe mai cu lesnire ideile, aspiraţiunile şi voinţele sale, o altă parte a naţiunei române — una din cele mai însemnate — Românii de sub corona S-lui Stefanŭ se svîrcolescŭ în lupta supremă pentru recâştigarea drepturilorŭ naţionale.

Deşi despărţiţĭ firescŭ printr'unŭ lanţŭ de munţĭ şi politicesce aparţinendŭ la douĕ deosebite State, totuşĭ aceeaşĭ origine avemŭ cu toţii, din aceeaşĭ naţiune facemŭ parte şi decĭ, şi de dreptŭ şi de faptŭ, şi prin sânge şi prin interese, nu suntemŭ şi nu putemŭ fi străinĭ unii de alţi.

D'aceea urmărimŭ cu interesŭ şi ingrijire ceea ce se face dincolo; suferimŭ de suferinţele şi durerile fraţilorŭ noştri; ne-amŭ bucuratŭ cu denşii în timpii rarĭ cândŭ bucuriă au avutŭ, ne întristămŭ cândŭ vedemŭ, că se cugetă şi se lucreză pentru a li se răpi ceea ce Românii toţĭ amŭ avutŭ şi avemŭ mai scumpŭ, ceea ce este semnulŭ deosebitorŭ alŭ gintei, din care facemŭ parte, limba naţională.

Ne interesămŭ unii de alţii, într'unŭ cuvêntŭ, pentru că este între noi solidaritate naţională, pe care amŭ păstrat-o, o păstrămŭ, ş'o vomŭ păstra pe câtŭ timpŭ inima va bate în peptulŭ românescŭ.

Spus'am acésta totdéuna ş'o repetămŭ, pentru că nu se póte da uitării.

Atâtŭ ar fi de ajunsŭ pentru a esplica şi legitima interesulŭ ce trebue sĕ purtămŭ despre totŭ ce se petrece peste munţĭ.

E însă şi mai multŭ.

In Austro-Ungaria suntŭ mai mulţĭ Românĭ decâtŭ Grecĭ în Grecia, decâtŭ Sêrbĭ în Serbia, decâtŭ Danesĭ în Danemarca, şi chiar mai mulţĭ decâtŭ erau Olandesii în Olanda acum doue-decĭ de anĭ. Olanda, Danemarca. Grecia şi Serbia formézǎ state independinţĭ şi libere, ridicate ierarchicŭ egale cu marile state europene, pe cândŭ Românii din Austro-Ungaria, în locŭ de a fi egalĭ cu Ungurii, suntŭ apăsaţĭ şi trataţĭ ca sclavĭ pe pămentulŭ, unde ei singurĭ suntŭ autochtonĭ şi pe care de lungĭ vécurĭ l'au apĕratŭ de toţĭ vrăşmaşii.

Românii din Austro-Ungaria dau statului 50.000 de luptătorĭ în armata activă şi 20.000, în reservă, voinicĭ de cei carĭ totdéuna au sciutŭ sĕ înfrunte mórtea ş'au voitŭ ş'au pututŭ sĕ capete gloriă, pe câmpulŭ de bătae, pentru corpurile din care făceau parte, chiar cândŭ alte naţionalităţĭ din imperiu îşĭ făceau o gloriă din defecţiune.

Cândŭ dér, şi ca numerŭ de poporaţiune şi ca numĕrŭ de luptătorĭ şi decĭ de pepturĭ gata d'a se face zidŭ de apĕrare pentru statulŭ din care facŭ parte, Românii dau mai multŭ Austro-Ungariei decâtŭ Grecii Greciei, Sêrbii Serbiei şi Danesii Danemarcei, credemŭ că nu este nicĭ dreptŭ, nicĭ unŭ bine pentru Ungaria ca unŭ asemenea elementŭ se fie lovitŭ şi despreţuitŭ; şi fiindcă elŭ sânge din sângele nostru şi carne din carnea nóstră este, nu putemŭ sĕ-lŭ ignorămŭ, nu putemŭ sĕ nu ne ocupămŭ de sórta ce i-se face, nu putemŭ sĕ nu protestămŭ cândŭ se atenteză la esistinţa lui.

Acestea au fostŭ, şi credemŭ că sunt şi destule şi forte puternice şi hotărîtóre, cuvintele carĭ ne-au făcutŭ s'aşteptămŭ cu ingrijire resoluţiunile conferinţei dela Sibiiu.

Dicemŭ că destule şi puternice fost-au motivele ce ne îngrijorau, pentru c'acea conferinţă a fostŭ precedată pe d'o parte d'o regretabilă abatere a unora din capii Românilorŭ de peste munţĭ ér pe d'alta de escesele şi maĭ regretabile în contra Românilorŭ, celŭ puţinŭ la Cluşiŭ.

Dér ş'acumŭ, ca totdéuna, acelŭ bunŭ simţŭ, acea unire, acea prevedere, care au fostŭ calitatea de căpeteniă a poporului romànŭ, care au fostŭ caracterulŭ lui deosebitorŭ între popórele încungiurătóre — au isbutitŭ a triumfá ş'a uni pe toţĭ în giurulŭ aceleaşĭ idei.

Conferinţa dela Sibiiu a admisŭ, în unanimitate, abţinerea Românilorŭ dela alegerile viitóre pentru Transilvania, ér pentru părţile bănăţene şi ungurene activitatea naţională în sensulŭ oposiţiunii.

Amŭ combătutŭ cu altă ocasiune pasivitatea şi nicĭ astădĭ n'o susţinemŭ.

Dér pururea amŭ spusŭ, că ideea, care va puté întruní pe toţĭ Românii în giuru-i va fi cea mai bună şi mai conformă intereselorŭ naţionale.

Constatândŭ decĭ că, în conferinţa dela Sibiiu, pasivitatea a avutŭ o imensă maioritate, nu putemŭ decâtŭ sĕ ne felicitămŭ pentru spiritulŭ de unire ce a domnitŭ acolo şi — întemeiaţĭ pe învĕţămintele istoriei pe d'o parte şi pe însemnătatea poporului românŭ din Austro-Ungaria pe d'alta — sĕ augurămŭ bine pentru viitorulŭ acelei părţĭ din naţiunea română.

Alegerile se începŭ peste câteva dile.

Naintea urnei, trebui-va acum a se manifesta solidaritatea naţională.

De partide osebite nu póte fi vorba; căcĭ cândŭ unŭ guvernŭ te apasă, îţĭ răpesce drepturile şi cată a-ţĭ răpí chiarŭ limba, numai suflete perdute ar puté eşí din rêndurĭ ş'a da celorŭ nedrepţĭ mână de ajutorŭ.

Dicemŭ dér tuturorŭ Românilorŭ:

»Unirea face puterea.«

A vĕ despărţi în partide, e a vĕ slăbi.

Orĭ-ce slăbire este o întărire pentru protivnicii drepturilorŭ şi intereselorŭ vóstre, intereselorŭ naţiunii române.

Corespondenţa nóstră din Comitate.

Biserica-Albă, 11 Iuniu 1884.

Domnulŭ Vincenţiu Babeşŭ în 10 Iuniu st. n. avêndŭ a-şĭ desfăşura programulŭ în comuna Racaşdia, cerculŭ electoralŭ Sasca, s'a adunatŭ din tóte părţile la 5000 (cincĭ mii) de ómenĭ şi 500 de căruţe. La hotarŭ venindŭ de cătră Oraviţa a fostŭ întêmpinatŭ cu banderiu, la trei sute de căruţe şi douĕ mii de ómenĭ, carĭ purtândŭ unŭ stindardŭ roşiu, unŭ stindardŭ galbenŭ şi unŭ stindardŭ vênĕtŭ, la vederea lui Babeşŭ, care venia într'o trăsură cu patru cai ca vulturii, ai domnului Mateiu Ivacĭoviciu, fratele repausatului archiepiscopŭ şi patriarcŭ: poporulŭ a eruptŭ în strigăte de: „se trăescă Babeşŭ!" şi atâtŭ de adêncŭ a fostŭ emoţionatŭ, câtŭ mulţĭ plaugeau de bucuriă. Entusiasmulŭ nu avea marginĭ şi poporulŭ spre a împedecá mergerea răpede a trăsurei şi ca sĕ-lŭ pótă vedé, au postatŭ înaintea ei douĕ carĕ cu câte patru boi. Eroulŭ dilei ajungêndŭ în comuna, unde îlŭ aşteptau alte mii de ómenĭ, între urărĭ de »sĕ trăescă,« s'a urcatŭ pe podiulŭ ridicatŭ în mijloculŭ pieţei şi aicĭ a trebuitŭ sĕ se ridice pe mesă, ca sĕ-lŭ vedă toţĭ, dér de vivatele neîntrerupte şi vuetulŭ de bucuriă i-a fostŭ imposibilŭ sĕ ţină vorbire; trebuia glasulŭ nu alŭ unui omŭ, ci alŭ unui tunŭ de Uchatius. Petrundĕtóre a fostŭ scena, cândŭ o muiere în' etate şi unŭ copilandru de 16—18 anĭ se îndesau cu cótele prin massa de poporŭ, ca sĕ-şĭ pótă realisá dorulŭ de a vedé pe Babeşŭ, la care ajungêndŭ, după ce au datŭ mâna, plângeau de bucuriă şi-i sărutau cu forţă vestmintele. Vĕdêndŭ, că e imposibilŭ de a vorbi, spre a rărí poporulŭ, Babeşŭ a trebuitŭ sĕ mérgă la şcola, unde poporulŭ l'a dusŭ pe braţe; aicĭ a ţinutŭ o vorbire şi după aceea la învitarea delegaţilorŭ a venitŭ érăşĭ la loculŭ de mai nainte şi aicĭ urcându-sĕ din nou pe masă a vorbitŭ în limba şi la inima poporului dicêndŭ între altele:

»Patru popórĕ, Ungurii, Românii, Sêrbii şi Nemţii sunt în acésta ţéră, care trebuie sĕ trăescă în pace, iubire şi ca fraţĭ egalŭ îndreptăţiţĭ, fiindcă au interese comune şi numai astfelŭ potŭ apĕrá şi aduce la înflorire ţéra, patria, a cărei rădĕcinĭ şi fundamentŭ e poporulŭ, care fără deosebire de naţionalitate e bunŭ, în asemenea jugŭ trage şi totŭ sub acele necasurĭ gârbovesce şi calumniatorŭ e orĭ cine afirmă, că poporulŭ romànŭ se povăţuesce a urî celelalte naţionalităţĭ şi îndeosebĭ pe Maghiarĭ. Domnii Maghiarĭ, cândŭ e vorba sĕ plătimŭ dările, sĕ suportămŭ necazurile, sĕ vĕrsămŭ sângele, şi sĕ ne dămŭ viaţa pentru apĕrarea ţĕrei încă ne ţinŭ asemene lorŭ şi de fraţĭ şi numai atuncĭ nu ne cunoscŭ şi nu vreu sĕ sciă de noi şi că suntemŭ fraţĭ, cândŭ e vorba sĕ împărţimŭ ca fraţĭ şi sĕ mâncămŭ şi noi din colacii ţĕrei. Décă sarcinile 'sŭ marĭ, necazuriie multe şi ocârmuirea rea, atuncĭ nu e de vină poporulŭ maghiarŭ, ci domnii dela putere şi însuşĭ naţionalitáţile, pentrucă poporulŭ maghiarŭ voindŭ sĕ scape de ocârmuirea şi după elŭ rea, acolo unde elŭ e massă compactă, în maioritate, cu puţină escepţiune alege totŭ deputaţĭ contrarĭ stăpânirii, şi voi sunteţĭ aceia, carĭ parte pentru unŭ florinŭ doi, unŭ papricaşŭ, parte de frică şi din nesciinţă sprijiniţĭ ocârmuirea şi după voi rea. Alegeţĭ de deputaţĭ ómenĭ dupĕ cum vĕ dicteză mintea şi inima, căcĭ atuncĭ veţĭ avé ocârmuire, care va sci şi cunósce durerile nóstre şi se va îngrijí sĕ le aline, pentrucă bunulŭ nostru împĕratŭ şi rege numai până atuncĭ ţine o ocârmuire, până ce acésta are maioritatea, mulţimea glasurilorŭ de deputaţĭ trămişĭ de voi la Budapesta, ca sĕ aducă legĭ, pentru de a croì sórtea vóstră. Arĕtaţi-vĕ voinicĭ, nu vĕ lăsaţĭ mituiţĭ, ci stimândŭ legea, supunêndu-vĕ autorităţilorŭ, fiţĭ conscii de dreptulŭ vostrŭ, mergeţĭ la alegerĭ, în ordine şi ca ómenĭ de omeniă şi atuncĭ vĕdêndŭ străinii, că voĭ sciţĭ apĕrá şi ţiné drepturile vóstre, veţĭ fi stimaţĭ şi consideraţĭ ca şi poporulŭ maghiarŭ, care gustândŭ din bunătăţile constituţiei şi fiindŭ şi mai luminatŭ şi avutŭ şi spriginitŭ, cu mai multă voiniciă îşĭ apără drepturile şi interesele lorŭ.

La provocarea, ca sĕ mergŭ prin comunele vóstre, sĕ vĕ ascultŭ plânsorile, trebue sĕ vĕ spunŭ, că acéstá cerere nu o potŭ împliní, pentrucă timpulŭ e scurtŭ şi ómenii înainte de alegerĭ nu-sŭ cu sânge rece; dér după alegerĭ veniţĭ la mine, spuneţi-mĭ mie necazurile vóstre şi eu după putinţă vĕ voiŭ dá sfaturĭ; una numai nu cereţĭ dela mine, banĭ, căcĭ voi sciţĭ, că eu nu v'am datŭ, nicĭ vĕ voiŭ dá şi nicĭ vĕ potŭ măcarŭ unŭ pocalŭ de rachiu sĕ vĕ dau. (Poporulŭ strigă: nu ceremŭ, nu ne trebue banĭ, bemŭ apă rece, sĕ trăescă Babeşŭ). Dér nicĭ eu n'am cerutŭ dela voi şi dela nime pentru sfaturĭ şi n'am primitŭ nicĭ unŭ cruceriu. Totuşĭ de ar puté fi vorba de mituire, atuncĭ voi sunteţĭ cei, carĭ m'aţĭ mituitŭ şi la alegerea mea trecută plătindŭ drumulŭ de ferŭ pentru mine şi fiindŭ cărăuşĭ totŭ chinezĭ (judĭ), cărora unŭ fiorinŭ nu le-amŭ pututŭ dá, ér mai multŭ n'am avutŭ sĕ le dau. (Sĕ trăescă Babeşŭ!!!) Orĭ-cine va fi altcum alesulŭ vostru de deputatŭ, aveţĭ dreptŭ sĕ cereţĭ şi sĕ pretindeţĭ dela elŭ, ca sĕ vĕ asculte plânsorile, jalbele vóstre, şi lui i-se cuvine şi are datorinţa sĕ vină pe la voi şi sĕ vĕ dée sfaturĭ părintescĭ, sĕ vĕ arete calea cea bună şi adevĕrată.«

Pentru a nu fi mai lungŭ, notezŭ numai că poporulŭ vorbia: „De câte-orĭ vine Babeşŭ la noi, ne aduce darulŭ lui Dumnedeu, plóie. Ordinéa a fostŭ esemplară, deşi au fostŭ numai doi gendarmĭ şi pretorulŭ, care s'a purtatŭ lealŭ şi numai atâta s'a rugatŭ şi a făcutŭ piedică, că cele trei stindarde, carĭ aparŭ naţionale, sĕ se retragă, pentru de a nu fi mustratŭ şi eventualŭ sĕ nu aibă neplăcerĭ; la care poporulŭ şi conducĕtorii au înfăşuratŭ stindardele, ca sĕ delăture orĭ-ce neînţelegere.

Unŭ martorŭ ocularŭ.

P. S. Poporulŭ însufleţitŭ, de şedea Babeşŭ trei dile şi trei nopţĭ, nu s'ar fi mişcatŭ din locŭ şi numai atuncĭ se depărta, când vĕdŭ, că merge din causa plóiei spre Biserica albă, avêndŭ de a merge la Vraniu şi prin alte comune. In drumŭ, la Nicolinţulŭ micŭ, o mulţime de ómeni, micĭ şi marĭ, în haine de serbĕtóre, aşteptau veste de la cei ce venia dela Mekka; între urările de »sĕ trăiască Babeşŭ" îlŭ făcură de se coborî din trăsură. Aicĭ a datŭ mâna cu toţii. La B. Albă a descălecatŭ la d-lŭ Ivacivociciu, unde cá óspe a fostŭ la cină, éră mâne di la prândŭ la advocatulŭ Ion M. Roşiu făcêndu-i-se în ambele locurĭ, ca la unŭ fostŭ deputatŭ, visita de cătră cetăţenii de frunte din B. Albă. Adi a plecatŭ cu trenulŭ de séra la familia Mocioni între urările: »Dumnedeu sĕ ajute dreptăţii şi sântei nóstre cause.«

Deşiu, 14 Iuniu st. n. 1884.

Ca mostră cum se practiséză în statulŭ nostru legile sancţionate, şi cum se respectă libertatea personală în municipiulŭ, poreclitŭ de modelŭ »alŭ Solnocŭ-Dobâcei,« de cătră oficialii partidei dela putere, potŭ serví următórele fapte violente:

In 11 Iuniu a. c. pretorele (subprefectulŭ) cercului Lăpuşiulŭ-ungurescŭ faimosulŭ teroristŭ Franciscŭ Vékony prinse şi escortă prin miliţiani în arestulŭ tribunalului regescŭ din Deşiu pre 6 alegĕtorĭ: Grigore Popescu, preotŭ gr. or. în Suciu de josŭ, Alexe Laţişŭ, învĕţătorŭ în Lăpuşulŭ-ungurescŭ, George Grădoviciu, cand. de adv. în Deşiu, Stefanŭ Biró proprietarŭ, Ioanŭ Ceşenczky, comerciantŭ, ambii din Lăpuşulŭ-ungurescŭ, şi pre Iosifŭ Ropán, oficialŭ dominalŭ în Suciulŭ de josŭ — sub pretestŭ de agitare, prin respândirea unui versŭ de corteşire. Tribunalulŭ reg. după ascultarea inculpaţilorŭ a doua di în 12 l. c. i-a eliberatŭ, spre bucuria generală a tuturorŭ locuitorilorŭ fără osebire de naţionalitate. Observŭ, că aceia eşindŭ din arestŭ spre suvenire s'au fotografatŭ cu toţii la olaltă.

In 12 l. c. se mai arestă aicĭ la temniţă şi d. Francisc Mihalca, fostŭ asesorŭ orfanalŭ şi proprietarŭ din Berinţa, care erĭ în 13 l. c. fu eliberatŭ.

Ear' erĭ în 13 l. c. se mai arestară prin soldaţĭ(!) alţĭ 19 alegĕtorî românĭ plugari din cerculŭ Lăpuşului, şi au fostŭ duşi la Deşiu, tocma pre când erau adunaţĭ alegĕtorii cercului Deşiu la alegerea de deputatŭ, pentru că erau în prepusŭ că vorŭ vota pentru candidatulŭ oposiţiunei Bethlen Pál.

Acésta împrejurare a produsŭ chiarŭ între alegĕtorii ungurĭ adunaţĭ o impresiune atâtŭ de rea în câtŭ décă în cerculŭ Deşiului ar fi fostŭ candidatŭ unŭ oposiţionalŭ i s'arŭ fi datŭ acestuia cele mai multe voturĭ. Der era candidatŭ uniculŭ Paul Roth primarulŭ Deşiului, guvernamentalŭ, care a şi fostŭ alesŭ cu aclamaţiune.

Acésta alegere n'are nicĭ o însemnătate în sine pentru noi, dér amintescŭ cu deplină mângăere sufletéscă, cumcă inteliginţa, preoţimea şi poporulŭ alegĕtoriu românu în marea lui maioritate a aderatŭ la resistinţa pasivă decretată în conferinţa delegaţilorŭ Românilorŭ la 1—4

Iunie a. c. în Sibiu, deórece din vre-o 1600 alegĕtorĭ abia s'au presentatŭ în totalŭ vre-o 300 cu Ungurĭ, Armenĭ şi Jidanĭ cu totŭ.

Observŭ ca curiositate dela banchetŭ toastulŭ unui Ungurŭ-Jidanŭ H. M., care dise, că după recunóscerea Jidanilorŭ de Ungurĭ, Jidanii suntŭ fraţĭ cu ei. Acestŭ jidano-maghiarŭ ca curatorulŭ templului jidovescŭ stă mie sĕ se infiinţeze la tómna viitóre aicĭ în Deşiu scólă jidovéscă cu limba de propunere maghiară; ér unŭ prăpăditŭ de popă, care merită a i-se strămută din nume litera **g** în **d**, din Juga în Juda, cuteză a vorbí neautorisatŭ de nimenĭ, — nimerniculŭ — în numele Rnmânilorŭ, poftindŭ dela numitulŭ deputatŭ sĕ se lupte pentru drepturile poporului — ceea ce îi şi apromise d. Roth şi încă în limba română.

E de însemnatŭ încă, că din causa violenţelorŭ barbare dela Lăpuşiu la alegerea deputatului din Deşiu, nicĭ cetăţenii din locŭ n'au participatŭ afară de diregătorĭ, şi se crede, că sub prefectulŭ Bánfi la proxima alegere numai aşa vorŭ mai învinge guvernamentalii, décă la spatele fiecărui alegătorŭ va sta câte o baionetă.

Despre resultatulŭ alegerilorŭ din Lapuşiŭ şi Sicu vĕ voiu avisá. — S.

Procesŭ verbalŭ alŭ conferinţei alegĕtorilorŭ românĭ din cerculŭ electoralŭ „Cehulŭ Silvaniei" ţinută în Băsescĭ la 9 Iuniu 1884 st. n. 2 ore p. m.

In urmarea convocărei s'au adunatŭ la 1000—1600 alegĕtorĭ. Dlŭ convocătorŭ Georgiu Popŭ salută cu bucuriă conferinţa întrunită în numĕrŭ atâtŭ de respectabilŭ şi o învită a se constituí, alegêndu-şĭ biroulŭ. In urmarea acestei invitărĭ: S'au alesŭ cu aclamaţiune: de peşedinte Dlŭ Alexiu Varna, protopopŭ în Asuagiulŭ de susŭ, şi de notarŭ Demetriu Suciu, advocatŭ în Cehulŭ Silvaniei. Preşedintele mulţămindŭ de onórea ce i-s'a făcutŭ prin aclamarea persónei sale de preşedinte, manifestarea de încredere, dechiară şedinţa de deschisă şi biroulŭ îşĭ ocupă loculŭ. —

Dlŭ Georgiu Popŭ, ca delegatŭ la conferinţa din Sibiiu raporteză despre conclusele acestei conferinţe, conformŭ cărora pentru Transilvania s'a decisŭ resistinţa pasivă faţă de alegerile dietale, éră pentru părţile ungurene şi banatice activitate naţională oposiţională: Raportulŭ se ia spre sciinţă cu entusiasmŭ. La propunerea Dlui Laurenţiu Caba, delegaţilorŭ conferenţei li-se voteză mulţămită şi încredere.

Dlŭ Teodorŭ Indrea dice, că deórece pentru Selagiu s'a decretatŭ activitate, află la rêndulŭ sĕu, ca acésta conferinţă sĕ se îngrijéscă pentru desemnarea candidatului sĕu de deputatŭ, decĭ din partea sa propune de candidatŭ pe dlŭ Georgiu Popŭ din Băsescĭ. (Strigărĭ necurmate de »sĕ trăéscă Georgiu Popŭ!«).

Dlŭ Alexiu Varna iea cuvêntulŭ, protestândŭ în contra propunerei antevorbitorului; deórece nu voiesce, ca lumea din afară sĕ caracteriseze acésta designare numai de o voinţă a cărturarilorŭ românĭ octroată poporului; decĭ provócă conferinţa, ca neconsiderândŭ designarea antevorbitorelui, din voia sa liberă sĕ-şĭ candideze pe cine va voí.

Conferinţa din nou aclamă de candidatŭ pe dlŭ Georgiu Popŭ. Care luându-şĭ cuvêntulŭ — din causa afacerilorŭ sale economice, carĭ în totŭ momêntulŭ ìlŭ reclamă — rógă coferinţa sĕ resiste la designarea persónei sale, şi din partea sa recomêndă de candidatŭ pe dlŭ Andreiu Cosma (nu se primesce), Florianŭ Cocianŭ (nu se primesce), Demetriu Suciu (nu se primesce).

Conferinţa neprimindŭ scusa, s'a designatŭ cu aclamare de candidatŭ Georgiu Popŭ.

D-lŭ Ioanŭ Vasvári propune a se formá unŭ comitetŭ executivŭ pentru alegere, şi propune în acestŭ comitetŭ pe domnii: Alexiu Varna, Stefanŭ Achimŭ, Alexandru Costea, Teodorŭ Indrea, Ioanŭ Simonŭ, Andreiu Centea, Teodorŭ Lenghelŭ, Vasiliu Seman, Vasiliu Munteanŭ, Vasiliu Gradoviciu, Laurenţiu Caba, Petru Caba şi Ioanŭ Vaşvari. Propunerea se primesce cu aclamaţiune.

Ne mai fiindŭ alte propunerĭ, preşedintele mulţămesce pentru indulgenţa şi ţînuta esemplară a poporului manifestată în decursulŭ acestei conferinţe şi dechiară conferinţa de închisă la 6 óre p. m.

Demetriu Suciu,
notarulŭ conferinţei.

Hodacŭ, 9 Iunie.

In diua de s. Rosalii după eşirea de la biserică convenindŭ într'o societate de 11—12 persóne în comuna română Hodacŭ, la care a fostŭ de faţă delegatulŭ cercului Gernasigŭ d. Alexandru Tĕrnăvênu care, după ce oralŭ narase câte-va lucrurĭ mai momentóse pentru noi Românii, de pe la conferinţa generală din Sibiiu, unde însuşĭ participase ca delegatŭ alŭ Românilorŭ dinprejurŭ, arătândŭ unŭ exemplariu din statutele societăţii ce se înfiinţéză acum „Opinca română," la momentŭ s'au subscrisŭ 200 fl. v. a. dela 11 membri din acea modestă societate.

În dilele următóre se vorŭ face paşii necesarĭ pentru înscrierea membrilorŭ. cea ce firmŭ credŭ, că va ave unulŭ dintre cele mai frumóse resultate, căcĭ cbia unulŭ şi altulŭ audindŭ, şi în diminéţa următóre încă pe cândŭ eram în patŭ mai venì unŭ ţĕranŭ românŭ curatŭ opincarŭ, care încă subscrise sumă de 20 fl. v. a. Modulŭ venirei lui a fostŭ fórte caracteristicŭ. N'a avutŭ nicĭ atâtă pacienţă sĕ-i vorbescŭ ceva despe însemnătatea societăţei şi despre scopulŭ ei, şi elŭ deodată mĕ întrebă: »Dreptŭ e domnule, că s'a făcutŭ societatea »Opinca română?« »Dreptŭ ĭi rĕspunsei, »domnii românĭ iubescŭ opinca." După aceea în câteva trăsurĭ îi esplicaiŭ însemnătatea şi scopulŭ societăţii, la care totŭ aşa de impacientŭ cerŭ negrélă şi pénă spre a se înscrie, şi se făcu membru fundatorŭ cu 20 fl. adăugândŭ: „Domnule, cândŭ e vorba de naţia română, dau totŭ ce am."

Poporulŭ acesta blândŭ, — speréză întréga naţiune — a simţitŭ de multŭ lipsa înfiinţărei unei atarĭ societăţĭ şi cugetŭ, că fórte mulţĭ au sĕ se înscrie ca membri ordinarĭ.

Gratulezŭ în numele poporului de aci d-nilorŭ delegaţĭ, carĭ într'unŭ momentŭ de inspiraţiune divină la adunarea generală din Sibiiu, au luatŭ iniţiativa de a înfiinţa acéstă societate. Trăescă d-nii delegaţĭ, trăiescă naţiunea, trăiescă opinca română, dea cerulŭ şi înaltulŭ sĕu Creatorŭ, ca vocea delegaţilorŭ românĭ pretotindenea sĕ fie audită şi scopulŭ tinerei societăţĭ în timpulŭ celŭ mai scurtŭ sĕ-lŭ putemŭ vedé realisatŭ. D-deu sĕ-şĭ verse darurile sale asupra nóstră, sĕ ne lumineze minţile, spre a puté cunósce baremŭ acuma în acéstă gravă situaţiune, care ne este chemarea şi scopulŭ spre care ţintimŭ unindu-ne pre toţĭ în cugete şi simţirĭ. **Justus.**

Ighiu, 1 (13 Iuniu 1884.

Onorate domnule Redactore! Cu plăcere vĕ comunicŭ, că alegerea de deputatŭ dietalŭ din cerculŭ Ighiu (Transilvania), încâtŭ se referesce la Românĭ, s'a sĕvêrşitŭ conformŭ programei naţionale române statorite în Sibiiu, la 1881 şi 1884. Românii afară de 12 din Valea-albă, carĭ sunt servii erariului şi ómeni fără simţŭ naţionalŭ şi principii, şi de trei inşi din Zlatna, carĭ asemenea sunt fără carte şi rĕtăciţĭ — au observatŭ strictŭ atitudinea prescrisă de acéstă programă.

Onóre preoţimei române, care cu atâta scumpĕtate apĕră interesele vitale naţionale pricepêndŭ situaţiunea actuală şi chiemarea ei! Toţĭ preoţii cu demnitate au sciutŭ sĕ înfrunte atentatulŭ îndreptatŭ în contra naţiunei române, reţinêndu-se până la unulŭ dela urnă, ba şi cei ce pănă acumŭ luase parte, acumŭ nu s'au vĕdutŭ prin opidulŭ Ighiu. Se trăiéscă preoţii românĭ!

Eram îngrijatŭ, nu cumva sĕ fie amăgitu vr'nnulŭ din alegĕtorii românĭ de corteşĭ, căcĭ era tocmai tĕrgŭ de sĕptémână, dér şi aicĭ se vedea tenacitatea Românilorŭ, cari îi priveau cu dispreţŭ fără a le urma, deşĭ unii erau directŭ somaţĭ de superiorĭ.

Spre orientare vĕ mai comunicŭ, că în lipsa unui altŭ candidatŭ la deputaţiă şi în lipsa alegĕtorilorŭ românĭ a fostŭ alesŭ cu aclamaţiune Lukatcs Laszló, încă înainte de a vení alegĕtorii din Barabanţŭ. — Turburări de carĭ se temêu cei ce stăpânescŭ astădĭ, nu s'au întêmplatŭ şi recuirarea gendarmilorŭ din Zlatna pe lângă cei din Ighiu, nu a fostŭ de lipsă. Ba şi placatele puté fi afişate pe gardurĭ în locŭ de păreţĭ, căcĭ nu le avea nimenea grijă. Mai audiai poporulŭ vorbindŭ între sine: Óre mai au multŭ de a cheltui pe pielea nóstră? veni-va şi rêndulŭ nostrŭ? Spre a întregí cele dise, vĕ mai comunicŭ, că în 12 şi chiar în 13 l. c. primindŭ despărţĕmêntulŭ de gendarmĭ scire din Ighiu despre unŭ furtŭ în paguba preotului Precupŭ din Ighielŭ, căruia i se furase unŭ juncŭ, cererea preotului a fostŭ refusată sub cuvêntŭ, că gendarmii au de lucru la alegerĭ. Cumŭ vedeţĭ, în timpulŭ alegerilorŭ hoţii potŭ fura în bună pace, căcĭ mai întâiu trebuie sĕ îngrijéscă gendarmii de alegerea deputaţilorŭ dietali prin ajutorulŭ baionetelorŭ, şi apoi décă mai rĕmâne timpŭ sĕ alerge sĕ prindă pe hoţĭ. Acestea se întêmplă sub multŭ trîmbiţatulŭ constituţionalismŭ ungurescŭ. **U. S.**

Cronica economică.

Interesele economice ale României faţă cu doctrinele liberului schimbŭ. — România nu póte fi o ţéră agricolă.

„Ţéră agricolă înainte de tóte, România trebue »sĕ-şĭ concentreze totă activitatea, tóte puterile producĕ»tóre numai în căutarea pămêntului, în producţiunea »plantelorŭ şi a animalelorŭ. La industriă nicĭ că tre»bue sĕ se gândéscă, căcĭ cum stau lucrurile astădĭ, a»céstă ţéră nu posedéză nicĭ una din însuşirile cerute »pentru acestŭ sfĕrşitŭ. Sunt îndestule alte ţĕrĭ în Eu»ropa, precumŭ Anglia, Austria, şi întru câtva Germania, »Francia, carĭ procură şi potŭ procura Românilorŭ tóte »articolele de industriă de carĭ vorŭ avé trebuinţă, şi în »schimbulŭ cărora vorŭ da productele lorŭ agricole. Plu»garĭ şi păstorĭ, trebue sĕ fie Românii, căcĭ pentru acésta »i-a lăsatŭ firea şi ţéra lorŭ pentru asemenea îndeletni»cirĭ înfăţişéză condiţiunile cele mai favorabile. Speciaa„lisarea ocupaţiunilorŭ, împărţirea muncii, impunŭ acést»Românilorŭ spre folosulŭ lorŭ."

Asemenea sfaturĭ s'au datŭ şi celorŭ însărcinaţĭ cu alcătuirea convenţiunei comerciale; aceleaşĭ poveţĭ continuă a se da şi astădĭ de cătră cei interesaţĭ şi de cătrĕ economiştii de cabinetŭ. Ageamii noştrĭ luândŭ în seriosŭ asemenea sfaturĭ, au ajunsŭ şi ei sĕ crédă, că afară din agricultură nu este mântuire; că industria nu este făcută pentru noĭ, că noi, descendenţĭ ai marelui poporŭ romanŭ, trebue ca şi ilustri nostri străbuni, sĕ ne socotimŭ meseriile şi negoţulŭ; sĕ pŭrtămŭ numai spadă şi sĕ pnrtămŭ plugulŭ de córne, admiţêndŭ ca devisă: *ense et aratro*. Odată aceste premise ca unŭ *credo* economicŭ, consecinţele au fostŭ, după cum le cunóscemŭ, o abdicare totală pentru totŭ ce se chiamă industriă. Prin interpretare, şi negreşitŭ totŭ în folosulŭ nostru ni s'a spusŭ, că prin industriă se înţelege totŭ ce nu este plugŭ, arătură, producere de plante agricole; că prin urmare morăritulŭ spre esemplu, fiindŭ şi elŭ o industriă, nu trebue să ne ocupămŭ de a face făină într'unŭ modŭ industrialŭ. Urmarea a fostŭ că de undə pănă la convenţiunea comercială făina de orĭ ce proveninţă plăté vamă de $7^{0}/_{0}$ din valóre, de atuncĭ încóce întră în ţéră fără sĕ plătéscă nicĭ unŭ banŭ, şi urmarea acestei urmărĭ a fostŭ, că morarii dela Peŝta, dela Temişóra şi alţii ne-aŭ trimesŭ şi ne trimetŭ făină măcinată de ei industriaşii, nouĕ agricultorilorŭ; şi grâulŭ românescŭ trece graniţa şi ni se înapoiază măcinatŭ la Buda-Pesta séu airea, de óre-ce în ţéra românéscă nu se póte face făină atâtŭ de bună şi atâtŭ de frumósă. O altă urmare a aceleaşĭ urmărĭ de mai susŭ a fostŭ şi este că fabricaţiunea spirtului din grâne fiindŭ o industriă existândŭ deja în România, trebue sĕ piară, de óre-ce este admisŭ că în acéstă ţéră nu trebue sĕ se indeletnicéscă lumea cu fabricate. De aceea, totŭ spre folosulŭ nostru intră astădĭ, totŭ de unde ne vine şi făina, atâtŭ spirtŭ în câtŭ a ajunsŭ sĕ se vêndă prin cîrciume ocaua de basamac cu 30 şi 40 de banĭ! Bine voitorii nostri ne vorŭ trimite orĭ-câtŭ spirtŭ vomŭ dorí; ei sunt industriaşĭ, şi trebue să vină în ajutorulŭ plugarilorŭ dela Dunăre, carĭ, ca viţă nobilă, nu trebue sĕ se ocupe de asemenea bagatelŭ care se numesce industriă.

Totŭ în aceeaşĭ direcţiune şi pentru acelaşĭ binevoitorŭ sfĕrsitŭ s'a admisŭ pe jumătate, că la adecă şi fabricaţiunea vinului este o industriă; şi de órece s'a hotărîtŭ, ca noi numai de industriă sĕ nu ne ocupămŭ, s'a primitŭ ca vinurile străine şi în specialŭ cele ungurescĭ sĕ plătéscă numai ilusoria taxă de $5^{0}/_{0}$ din valóre, de unde până la convenţiune plătea $7^{0}/_{0}$. Urmarea a fostŭ ca şi pentru făină şi pentru spirtŭ, că vinurile vecinilorŭ au năvălitŭ peste graniţă, şi astădĭ mulţumită acestei particularə solicitudinĭ găsescĭ vinŭ ungurescŭ până şi prin unele sate; că în capitala ţĕrei aflĭ deposite de vinurĭ maghiare, naturale şi artificiale, după placulŭ consumătorilorŭ.

Mergêndŭ pe aceeaşĭ cale de solicitudine frăţéscă, însuflată de cele mai nobile sentimente, amŭ fostŭ opriţĭ de a ne ocupá cu fabricaţiunea frănghiilorŭ, a sfórei, a coşurilorŭ, a lădilorŭ, a luminărilorŭ, a săpunului şi a altorŭ multe obiecte; şi acésta numai şi numai ca nu cum-va sĕ perdemŭ din vechile deprinderĭ străbune, adecă de a ne ocupá cu altceva de câtŭ cu cultura pămêntului; de a lăsá pe séma altorŭ némurĭ industria.

Ce se în.êmpă însă? Nu au cam eşitŭ lucrurile cum se aşteptau cei ce au conceputŭ, aşternutŭ şi încheiatŭ convenţiunea tipŭ. Nu numai că n'avemŭ industriă; că ce brumă esista a peritŭ, dară că astădĭ nu mai putemŭ desface cu înlesnire nicĭ productele agricole, nicĭ vitele. Indată ce nu este lipsă mare, nimenĭ nu ne întrébă de grâu şi de porumbŭ. Incâtŭ pentru vite, cine nu scie, că la adăpostulŭ unorŭ regulamente după convenienţă, nu mai putemŭ duce boi graşĭ la Viena, nicĭ porcĭ la Pesta; că lâna, peile, córnele, până şi maţele suntŭ séu oprite séu supuse la carantine nesfĕrşite. Iată-ne dară reduşĭ a fi puşĭ în carantină, productele nóstre nesocotite şi noi siliţĭ, de voe de nevoe, sĕ vĕrsămŭ pungile pentru cârpiturĭ, pentru încălţăminte de pele şi de cartonŭ, pentru marfă făcută anume pentru Orientŭ.

Nu încape indoielă, că agricultura este şi va fi pentru tot-déuna temelia producţiunei nóste, arburele, pe care trebue sĕ căutămŭ al-ŭ altoí, pe câtŭ se póte, şi celelalte ramurĭ de producere. Acésta însă nu ne opresce, precum n'a opritŭ pe nicĭ o naţiune, de a ne indeletnicí şi cu industria Pentru ce sfaturĭ numai la adresa nóstră; pentru ce ni se dice mereu: căutaţi-vĕ de pămĕntŭ şi lăsaţĭ industria pe séma altora. Arateni-se unŭ altŭ némŭ din Europa, care sĕ fie numai agricultorŭ şi vomŭ pleca capulŭ. Apoi cândŭ tóte ţĕrile lucréză din rĕsputerĭ pentru înflorirea industriei, numai noi sĕ stămŭ nepăsătorĭ? Acésta nu este cu putinţă, afară numai décă némulŭ românescŭ nu doresce sĕ ajungă o adevĕrată coloniă economică, coloniă supusă şi devotată. Una ca acésta nu se póte; unŭ poporŭ nu póte sĕ se sinucidă numai pentru a face pe placulŭ altora. Chiar pentru înflorirea agriculturei avemŭ cea mai mare lipsă de industriă, căcĭ industria consumă în mare parte productele agricole. Afară de acestea nu se póte admite de orĭ-ce omŭ seriosŭ, ca acésta ţéră sĕ se lase a se folosí alţii de beneficiele, ce resultă din transformarea productelorŭ pămêntului în obiecte fabricate.

De altă parte nevoile sporindŭ, trebue sĕ căutămŭ ca populaţiunea nóstră sĕ aibă de lucru, ér sĕ nu stea cu mânile în sînŭ câte cincĭ lunĭ pe fiecare anŭ.

Am scrisŭ câte-va cuvinte numai spre a trage din nou atenţiuuea asupra propagandei ce s'a făcutŭ şi se face, pentru ca noi sĕ rĕmânemŭ pentru veciă agricultorĭ. Cândŭ o asemenea doctrină ar fi primită de maioritatea naţiunei, apoi atuncĭ se póte cânta vecînica pomenire orĭ-cărei desvoltărĭ economice; ţéra ar fi îndrumată cătră o stare fară séménŭ în nicĭ o parte a lumei. Suntemŭ incredinţaţĭ, că aşa ceva nu se va întêmpla: poporulŭ românŭ are deja cunoscinţa de nevoile sale şi nu va primí odată cu capulŭ poveţĭ, a cărorŭ realisare ar fi înghenunchiarea sa economică. **A. de la Muru.**

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena
din 14 Iunie st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	122.55	Bonurĭ croato-slavone . .	100.—
Rentă de aurŭ 4% . . .	92.15	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.50
Rentă de hârtiă 5% . .	88.80	Imprumutulŭ cu premiu ung.	115.25
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	193.—	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului .	115.10
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	96.90	Renta de hărtiă austriacă	80.45
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	119.—	Renta de arg. austr. . .	81.30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	102.60	Renta de aurŭ austr. . .	102.05
Bonurĭ rurale ungare . .	101.75	Losurile din 1860 . . .	135.25
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50	Acțiunile băncei austro-ungare	857.—
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	101.75	Act. băncei de creditŭ ung.	309.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.75	Act. băncei de creditŭ austr.	308.60
Bonurĭ rurale transilvane	101.75	Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.70
		Napoleon-d'orĭ	9.66
		Mărcĭ 100 împ. germ. . .	59.50
		Londra 10 Livres sterlinge	121.80

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 32 Maiŭ st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). . . .	$94\frac{1}{2}$	$95\frac{1}{4}$
Renta rom. amort. (5%) . .	95	$95\frac{1}{8}$
» convert. (6%) . .	$98\frac{1}{2}$	$100\frac{3}{4}$
Împr. oraș. Buc. (20 l.) . .	32	34
Credit fonc. rural (7%) . .	$102\frac{1}{4}$	106
» „ „ (5%) . .	$92\frac{1}{2}$	$93\frac{3}{4}$
» » urban (7%) . .	$103\frac{1}{2}$	$104\frac{1}{2}$
» » » (6%) . .	$99\frac{1}{3}$	100
» » » (5%) . .	$90.\frac{5}{8}$	$91\frac{1}{4}$
Banca națională a României	1432.	1435
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	331.	$341\frac{1}{2}$
« » » Națională . .	$238.\frac{1}{2}$	—
Aurŭ	3.64%	—.—
Bancnote austriace contra aurŭ	2.07.	2.09

Cursulŭ pieței Brașovŭ
din 15 Iunie st. n. 1884.

	Cump.	Vênd.
Bancnote românescĭ	9.38	9.41
Argint românesc	9.20	9.25
Napoleon-d'orĭ	9.63	9.67
Lire turcescĭ	10.90	10.[illegible]
Imperialĭ	9.90	9.96
Galbenĭ	5.62	5.66
Scrisurile fonc. »Albina« . . .	100.50	101.50
Discontulŭ » . . . 7—10 % pe anŭ.		

Numere complete din „Gazetă„ dela 1 Ianuariu a. c. se mai află.

„GAZETA TRANSILVANIEI“
DIARŬ CUOTIDIANŬ.

Abonamente
se potŭ face la **1** și **15** a fie-cărei lunĭ.

Pentru Austro-Ungaria pe anŭ . , .	12 fl. v. a.
„ „ „ 1/2 „ . . .	6 „ „
„ „ „ 1/4 „ . . .	3 „ „
Se acórdă abonamente și lunare cu . .	1 „ „
Pentru România și străinătate pe anŭ .	36 francĭ
„ „ „ „ 1/2 „ .	18 „
„ „ „ „ 1/4 „ .	9 „

Celŭ mai ușorŭ mijlocŭ de abonare este prin mandatŭ postalŭ. Abonamentele se plătescŭ înainte.

Rugămŭ pe domnii abonațĭ sĕ binevoiéscă a ne da lămuritŭ adresa, ca trimiterea ḑiarului sĕ nu sufere nicĭ cea mai mică întârḑiere.

Tarifa anunciurilorŭ și insertiunilorŭ.

Anunciurĭ în pag. a IV linia de 30 litere garmond fl.—cr. 6

Pentru inserțiunĭ și reclame pag. a III linia à . „ —„ 10

Pentru repețirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repețirĭ de 3— 4 orĭ	10%
„ „ „ 5— 8 „	15%
„ „ „ 9—11 „	20%
„ „ „ 12—15 „	30%
„ „ „ 16—20 „	40%
Dela 20 de repețirĭ în susŭ	50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ și reducerĭ și peste cele însemnate mai susŭ.

Brașovŭ 1|13 Maiŭ 1884.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

PROCSIMELE TRAGERI.

Tragerea dela 16 Iunie.

Promese

Losurĭ Creditulŭ-fonciarŭ à fl. 1.50
Câștigulŭ principalŭ fl. 50.000 etc.

Tragerea dela 26 Iunie.

Losurĭ de statŭ à 2 fl. Câștigulŭ principalŭ 60,000, 20,000. 10,000, fl. v. a. 12,225 câștigurĭ în sumă de fl. 205,400.

Losurĭ crucea roșiă maghiară,

Tragerea la 1 Iulie, 1 losŭ costă fl. 7.50. Câștigulŭ principalŭ 50,000, 5000, 3 à 1000, 10 à 500, 25 à 100, 50 à fl. 50, 52 à fl. 25 și 600 à fl. 6. Câștigurile sunt scutite de tacse.

Losurĭ crucea roșiă austriacă.

1 losŭ costă fl. 13.50. Câștigulŭ principalŭ fl. 100,000. 3 tragerĭ pe anŭ. Celŭ mai micŭ câștigŭ e dela 12 până la 20 fl. Se găsescŭ de vêndare la casa de schimbŭ a lui

Fridericŭ Orendi. Brașovŭ piața teatrului.

Tipografia Alexi Brașovŭ.